

Sygn. akt I C 2713/17 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny,

w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Bieńkowska-Kolarz

Protokolant: stażysta Iga Laskowska

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2017 r., w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w G.

przeciwko Ł. B.

o zapłatę

I zasądza od pozwanej Ł. B. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w G. kwotę 1366,73 zł (tysiąc trzysta sześćdziesiąt sześć 73/100) z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP w skali roku ale nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie za okres od dnia 19 listopada 2016 r. do dnia zapłaty;

II w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 510,77 (pięćset dziesięć 77/100) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Joanna Bieńkowska-Kolarz

Sygn. akt I C 2713/17

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. wniósł o zasądzenie od pozwanej Ł. B. kwoty 6.717,43 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od kwoty 6.597,30 zł od dnia 19 listopada 2016 r. do dnia zapłaty oraz odsetkami ustawowymi od kwoty 62,05 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, od kwoty 28,08 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i od kwoty 30 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powód podał, że dochodzi od pozwanej należności z tytułu zawartej z nią umowy pożyczki pieniężnej na kwotę 8.400 zł. W związku z opóźnieniem w spłacie zadłużenia, pismem z dnia 6.10.2016 r. umowa pożyczki została wypowiedziana i postawiana w stan natychmiastowej wykonalności. Na kwotę dochodzoną pozwem składa się: kwota kapitału pożyczki w wysokości 6.597,30 zł, skapitalizowane odsetki umowne naliczane w wysokości 7 % w stosunku rocznym od kwoty pożyczki od dnia jej wypłacenia do dnia 7.11.2016 r. tj. wypowiedzenia umowy pożyczki w wysokości 62,05 zł, skapitalizowane odsetki karne od niezapłaconych w terminie rat pożyczki od dnia następnego po dniu wymagalności niezapłaconej w terminie raty do dnia 18.11.2016 r. tj. do dnia wysłania wezwania w wysokości 28,08 zł oraz opłaty umowne z tytułu wysłanych do pozwanej wezwań do zapłaty w wysokości 30 zł. Pomimo wezwania pozwana nie spłaciła zadłużenia (k. 2-6).

P.. pozwanej Ł. B. wniósł na rozprawie o oddalenie powództwa wskazując, że brak dowodów by pozwana pobrała pożyczkę, zaś opłaty dodatkowe i administracyjne wynikające z umowy są na podstawie art. 58 k.c. nieważne.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 13 listopada 2015 r. zawarta została umowa pożyczki nr (...) między powodem (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. a pozwaną Ł. B.. Na mocy tej umowy pozwana otrzymała kwotę 3.000 zł, zaś zobowiązała się do zwrotu kwoty łącznej 8.400 zł, na którą składała się dodatkowo kwota 250 zł tytułem opłaty przygotowawczej oraz 5.150 zł tytułem opłaty administracyjnej za obsługę pożyczki, ustanowienie zabezpieczeń oraz innych kosztów. Nadto pozwana miała uiścić odsetki od kwoty pożyczki w wysokości 7%, tj. kwotę 334,73 zł. Pożyczka udzielona została na okres od 13.11.2015r. do dnia 20.11.2018r. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosiła 138 %. Spłata pożyczki oraz odsetek następować miała w 36 ratach miesięcznych, płatnych do dnia 20, każdego kolejnego miesiąca w kwocie 242,63 zł. Niespłacenie raty pożyczki w ustalonym terminie i postawienie pożyczki w stan natychmiastowej wykonalności spowodowało powstanie zadłużenia przedterminowego, od którego naliczane były odsetki karne.

(dowód: umowa pożyczki z 13 listopada 2015 r. – k. 21-22)

W związku z nie zaplaceniem w terminach dwóch pełnych rat strona powodowa sporządziła pismo, którym wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 528,26 zł w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. Na żądaną kwotę składał się zaległy kapitał pożyczki w wysokości 236,13 zł, zaległa prowizja i ubezpieczenie w kwocie 6,94 zł, opłata administracyjna – 225,47 zł oraz odsetki umowne i karne – 15 zł.

(dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty z 6 października 2015 r. k. 23)

Pismem z dnia 7.11.2016 roku strona powodowa poinformowała pozwaną o wypowiedzeniu umowy pożyczki i postawiania jej w stan natychmiastowej wykonalności.

(dowód: wypowiedzenie umowy z 7 listopada 2016 r. k. 24)

Pismem z dnia 18.11.2016 r. powód ponownie wezwał pozwaną do zapłaty zobowiązania.

(dowód: ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty z 18 listopada 2016 r. k. 25)

Pozwana, do chwili wyrokowania, zwróciła kwotę 1.968 zł.

(niekwestionowane)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie wyłącznie w części.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o dokumenty przedłożone przez powoda, których prawdziwość i wiarygodność nie była kwestionowana przez pozwanego. Pozwana nie stawiała się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę i nie składała wyjaśnień ustnie lub na piśmie, wobec czego Sąd wydał wyrok zaoczny (art. 339 § 1 i 340 k.p.c.). Zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c. w tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Poza sporem był fakt zawarcia przez strony umowy pożyczki, w świetle której pozwana otrzymując kwotę 3.000 zł zobowiązała się zwrócić powodowi kwotę 8400 zł wraz z kwotą 334,73 umownych odsetek.

Zgodnie z przepisem art. 720 § 1 k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Natomiast zgodnie z przepisem

art. 359 § 1 k.c., odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu.

Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się w m.in. umowę pożyczki.

W ocenie Sądu roszczenie powoda w zakresie żądania zasądzenia dodatkowych kwot wynikających z pozaodsetkowych kosztów pożyczki nie zasługiwały w całości na uwzględnienie. Wskazać należy, że pozwana niewątpliwie otrzymała kwotę 3.000 zł. Pozostała kwota 5.400 zł pomimo tego, że w samej umowie zakwalifikowana została jako część kwoty udzielonej pożyczki, stanowiła w istocie ukryte opłaty od wypłaconej kwoty.

W ocenie Sądu zapisy umowy pożyczki upoważniające pożyczkodawcę do pobierania tych opłat stanowią osobne, ale powiązane z umową pożyczki, zobowiązania. Nie mają one zatem samodzielnego, niezależnego charakteru w stosunku do umowy pożyczki, są one jedynie dodatkiem. Umowy tego typu podlegają ocenie pod kątem zgodności z zasadami współżycia społecznego i zgodności z prawem. Do zasad tych odnoszą się z kolei trzy przepisy: **art. 5 k.c.**, (który stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony), **art. 58 k.c.** (§1 - czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. § 2 - nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.) oraz **art. 353¹ k.c.** (strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego).

Za naruszenie zasad współżycia społecznego należy rozumieć także zawarcie umowy sprzecznej z uczciwością i rzetelnością kupiecką lub takiej, która kształtować będzie wzajemne stosunki między stronami w sposób ewidentnie urągający słuszności (tak Agnieszka Rzetecka-Gil, Kodeks Cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, LEX/el., 2011).

Należy także zauważyć, że obiektywnie niekorzystna dla jednej strony treść umowy spowoduje uznanie jej za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego dopiero wówczas, gdyby do ewidentnie krzywdzącego ukształtowania stosunków umownych doszło przy świadomym lub tylko spowodowanym niedbalstwem wykorzystaniu przez powoda swojej silniejszej pozycji. Wynika to z okoliczności, że umowa zawarta przez stronę działającą pod presją faktycznej przewagi kontrahenta nie może być uznana za wyraz w pełni swobodnej i rozważnie podjętej przez nią decyzji (podobnie wyrok SN z dnia 18 marca 2008 r., IV CSK 478/07).

W umowie pożyczki zawartej przez pozwaną pożyczkodawca doskonale zdawał sobie sprawę ze swojej dominującej pozycji względem pewnej grupy pożyczkodawców i na tej podstawie zawarł z pozwaną umowę zawierającą tak wysokie opłaty za dodatkowe opłaty za obsługę pożyczki, opłaty przygotowawcze, czy też czynności upominawcze - windykacyjne.

Żądanie tak wysokiego w stosunku do głównego świadczenia 3.000 zł uznać należy za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego jako prowadzące do nadmiernego, nieuzasadnionego i nieadekwatnego obciążenia pozwanego występującej jako konsument w stosunku do będącego przedsiębiorcą powoda. Zdaniem Sądu, powód udzielając w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa odpłatnych pożyczek pieniężnych, powinien bowiem co do zasady pokrywać koszty swojej działalności z opłaty przygotowawczej, a przede wszystkim z przychodów w postaci odsetek od sumy pożyczki, które z natury rzeczy stanowią wynagrodzenie za korzystanie z cudzego kapitału. Podkreślenia wymaga fakt, że wysokość dodatkowych kosztów związanych z udzieleniem pożyczki (w tym zwłaszcza kwota 5.150

zł) została ustalona w sposób arbitralny w oderwaniu od rzeczywistych kosztów poniesionych przez pożyczkodawcę. Postanowienia umowy w tym zakresie uznać należało jako niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

Powód w żaden sposób nie wykazał, aby poniósł tak wysokie koszty związane przygotowaniem i obsługą pożyczki oraz egzekwowaniem jej zwrotu. Zgodnie zaś z ogólną zasadą wyrażoną w przepisie art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na tym, kto z faktu tego wywodzi skutki prawne. Na gruncie prawa procesowego odpowiednikiem art. 6 k.c. jest przepis art. 232 k.p.c., zgodnie z którym strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. W myśl przytoczonych przepisów, to na powodzie spoczywał ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie.

Powód nie wykazał na co zaliczone zostały tak wysokie opłaty i z czego one wynikają. Z uwagi na fakt, że koszty te nie zostały wyjaśnione nie było podstaw by je uwzględniać w jakiegokolwiek części.

Dodatkowo w ocenie Sądu należało odjąć naliczoną przez powoda kwotę 30 zł będącym opisanym w pozwie kosztem czynności windykacyjnych. Powód w żaden sposób nie udowodnił, aby koszt czynności windykacyjnych wykraczał poza zwykłe koszty wysyłanej korespondencji. Tym samym powód mógł domagać się od pozwanej zapłaty kwoty 3000 zł, albowiem z całą pewnością takie świadczenie powódka otrzymała.

Bezspornie za udzielenie pożyczki należała się powodowi także kwota wyliczonych i skapitalizowanych w umowie odsetek – pkt I (3343,73 zł – 1968 zł).

Powództwo w pozostałej części, jako niezasadne oddalono. (pkt II wyroku)

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Do kosztów poniesionych przez powoda Sąd zaliczył opłatę sądową od pozwu w kwocie 250 zł, koszty zastępstwa procesowego 1817 zł (łącznie zł). Pozwany wygrał proces w 66 % i należne mu koszty wynoszą 510,77 zł. (pkt III wyroku).

W myśl art. 333 § 1 pkt 3 kpc w pkt IV wyroku nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

/-/ SSR Joanna Bieńkowska-Kolarz